

Verslag van de informatiebijeenkomst voor de woonbootbewoners in het projectgebied in Assendelft en Zaadijk:

Projectgebied: Zijkanaal D

Projectbureau Schoonschip d.d. 29 juni 2011
Gemeentehuis te Zaandijk

Aanwezig:

- Van Projectbureau Schoonschip: Marco Witte (coördinator RWS-NH), Henny van Gellekom (projectleider) en Marleen Hulshoff
 - Van RWS: Aad Post (Afdeling Handhaving) en Onno Frankena
 - Van Gemeente Zaanstad: Gert van der Graaf en Marijke Blok
 - Overig: Geert Snelten en Frank van Dam (van bureau Procensus en technisch adviseur van de gemeente) en Frank Winder (als technisch adviseur van het Projectbureau Schoonschip)
 - Bewoners.
-

1. Opening

Henny van Gellekom heet de woonbootbewoners welkom.

De bewoners van alle 34 woonboten in het Zijkanaal D zijn uitgenodigd. De informatiebijeenkomst bestaat uit twee verschillende delen: het eerste deel wordt verzorgd door het Projectbureau Schoonschip en worden de bewoners geïnformeerd over het project stoppen met lozen op oppervlaktewater. Na de pauze worden de bewoners door de gemeente geïnformeerd over de uit te voeren werkzaamheden en de verplaatsing van een aantal woonboten binnen het kanaal.

In dit verslag wordt alleen het eerste deel van de bijeenkomst behandeld. De projectleider van Schoonschip houdt een presentatie waarin aandacht wordt besteed aan de aanleg van riolering in de oever door de gemeente en de eisen en het gebruik van de pompinstallatie, die aan boord geplaatst dient te worden om aan te kunnen sluiten op de riolering.

Vervolgens is er gelegenheid tot het stellen van vragen. De vragen en opmerkingen van bewoners zijn per onderwerp gegroepeerd.

2. Projectbureau Schoonschip

Projectbureau Schoonschip is ontstaan uit een samenwerking tussen Rijkswaterstaat Noord-Holland (RWS) en het Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), dat in deze vertegenwoordigd wordt door Waternet. Het samenwerkingsproject heeft als doel de lozingen vanuit woonboten in oppervlaktewaterlichamen te doen (laten) beëindigen door de woonboten te laten aansluiten op de riolering. Het projectbureau is voornamelijk in het leven geroepen om de bewoners hierbij te ondersteunen door middel van voorlichting.

Projectbureau Schoonschip is bereikbaar via:
telefoonnummer 020-5850 550 (telefoondienst) of
per e-mail: info@projectbureauschoonschip.nl.

Veel informatie is te vinden op de website: www.projectbureauschoonschip.nl

3. Wettelijk kader

De Europese wet- en regelgeving is in Nederland uitgewerkt in een aantal wetten en besluiten. In eerste instantie zijn de regels met betrekking tot lozing van huishoudelijk afvalwater vastgelegd in het *Lozingenbesluit Wvo huishoudelijk afvalwater* (1997). In het *Lozingenbesluit* werd bepaald dat alle ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater op oppervlaktewater uiterlijk 1 januari 2005 beëindigd moesten zijn. Deze doelstelling bleek in de praktijk echter niet haalbaar. Met het oog op de bijzondere situatie van woonbootbewoners, is in het per 1 januari 2008 van kracht geworden *Besluit lozing afvalwater huishoudens*¹ een aparte regeling getroffen voor de beëindiging van lozingen vanuit woonboten op oppervlaktewater. Dit besluit maakt een tijdelijke ontheffing van het lozingenverbod mogelijk indien er een concreet plan van aanpak met een duidelijke tijdslijmet is.

In Amsterdam en omstreken zijn vier oppervlaktewaterbeheerders (Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht, Rijkswaterstaat Noord Holland, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Waterschap Rijnland) afhankelijk van het gebied, het bevoegd gezag met betrekking tot het waterkwaliteitsbeheer van het oppervlaktewaterlichaam. De in dit betreffende projectgebied (Zijkanaal D) aangeschreven woonboten liggen in het oppervlaktewater waar Rijkswaterstaat het bevoegd gezag is.

De gemeente heeft de zorgplicht voor het transport van afvalwater (lees: de aanleg van riolering). De lozer moet zijn binnenhuisriolering op orde hebben en kunnen aansluiten op het riool als deze binnen 40 meter van een lozingspunt ligt.

Als bepaald is dat de kosten voor een woonboot om aan te sluiten op de riolering hoger zijn dan voor een gemiddeld woonhuis. Welk bedrag is dan redelijk om extra te moeten investeren?

Bij de totstandkoming van de huidige wetgeving, het Besluit uit 1997 en 2008 is een redelijkheidstoets gedaan. Het wordt als redelijk beschouwd te eisen dat er een einde komt aan het lozen op oppervlaktewater; met name wanneer er riolering binnen 40 meter aangelegd is. Hierbij is wel aandacht besteed aan de door de bewoner te maken kosten. Voor zover deze kosten aanwijsbaar hoger zijn dan bijvoorbeeld voor bewoners op de wal, dient nagegaan te worden in hoeverre de woonbootbewoner niet (gedeeltelijk) voor deze hogere kosten gecompenseerd moet worden. De oppervlaktewaterbeheerders AGV en RWS hebben geconcludeerd dat de kosten voor aansluiting op het riool in de regel hoger zijn voor woonbootbewoners dan voor bewoners op de wal, daarom is een subsidieregeling in het leven geroepen.

Bij de vaststelling van de hoogte van de subsidie is rekening gehouden met het uitgangspunt dat het redelijk is om bepaalde kosten zelf te dragen. In 1985 heeft de rechter o.a. bepaald dat een bedrag van 4.000 gulden als redelijk is aan te merken. In latere beleidsstukken variëren deze bedragen tussen de € 5.000 en €10.000,- Zie o.a. de rubriek jurisprudentie (onder kopje regelgeving) op de website van Schoonschip (= www.projectbureuschoonschip.nl).

4. Uit te voeren werkzaamheden

De werkzaamheden zijn te onderscheiden in:

a. uit te voeren door de lozer:

- aan boord: leidingen centraliseren
- plaatsen pomp en maken wanddoorvoer
- aanbrengen verbindingsslang tussen pomp en walaansluiting

b. uit te voeren door de gemeente:

¹

gepubliceerd in Staatsblad 468, 2007, te lezen via overheid.nl

- aanleg riolering tot aan de wal;
- realisatie individueel aansluitpunt in de kademuur per woonark

De gemeente Zaanstad heeft uitvoerig overlegd met alle betrokken partijen. Omdat er sprake is van meerdere beheerders en bevoegde gezagen heeft de aanleg van riolering in dit gebied langer op zich laten wachten dan oorspronkelijk gewenst. Rijkswaterstaat Noord-Holland is niet alleen de waterkwaliteitsbeheerder, maar het beheer van het kanaal, hoewel binnen de gemeentegrenzen van de gemeente Zaanstad ligt ook bij Rijkswaterstaat Waterdistrict Noord-Holland (IJmuiden). De Staat is namelijk eigenaar van het Zijkanaal en aangrenzende oevers. Het beheer van de dijk als waterkering valt echter onder de verantwoordelijkheden van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Er is in overleg met al deze partijen gekozen voor de aanleg van riolering in de dijk aan de waterzijde, zodat er niet door de dijk heen een leiding met uitlopers gelegd hoeft te worden. De huidige planning houdt in dat er in september/oktober 2011 gestart zal worden met de aanleg van de riolering op de wal.

Er wordt per kavel een aansluitpunt gemaakt, in de vorm van een ingegraven put in de grond, waarop u kunt aansluiten op de riolering. Bewoners moeten zelf vanaf de put, waarin zich een afsluiter en keerklep bevindt, een leiding leggen door hun tuin en deze vervolgens door middel van een walslang aansluiten op de installatie aan boord van de woonboot. Het is raadzaam de leiding onder de vorstgrens (60-90 cm) door de tuin te laten lopen en het deel van de walslang dat zich bovengronds bevindt goed te isoleren en te voorzien van een thermolint met tracing. Meer informatie hierover is terug te vinden in het Programma van Eisen.

<i>Klopt het dat er ook een persleiding bij Westzaan is aangelegd? Waarom wordt ons afvalwater niet daarheen geleid?</i>
--

In dat geval zou de rioolleiding door de primaire waterkering moeten lopen, wat niet wenselijk is. Er is gekozen voor een hoofdriool dat loopt naar het gemaal op industrieterrein Hoogtij.

<i>Moet ik nog een deel zelf ondergronds aanleggen?</i>

Dat wordt wel geadviseerd omdat een bovengrondse leiding door de tuin gevoeliger is voor vorst in de winter.
--

<i>Hoe groot is de diameter van de leiding die door de gemeente aangelegd wordt?</i>
--

De buitendiameter is 75 mm, de binnendiameter ongeveer 65 mm
--

<i>Is er wel genoeg ruimte om in de grond de put in te graven?</i>
--

De putten worden aan de hoge kant van het perceel, bij de weg, geplaatst. Hoewel het op sommige kavels maatwerk zal worden, is er bij de meeste kavels genoeg ruimte om de put in te kunnen graven.

5. Pompinstallatie

Er wordt uitgegaan van een pomp met een vrije doorlaat. Een versnijdende pomp is in de regel niet nodig. Wel wordt aangeraden voor woonboten die ruim 100/ 150 m² van de pompput (van de gemeente) liggen een pomp te installeren met een minimaal vermogen van 1.7 bar om genoeg pompvermogen te hebben om al het afvalwater weg te pompen over een langere weg. Bewoners wordt geadviseerd bij twijfel zich te laten informeren door een installateur en door de gemeente met betrekking tot de te overbruggen afstand.

In het Programma van Eisen (PvE) staan de eisen vermeld, waaraan de boordvoorziening (pomp, wanddoorvoer, verbindingsslang etc.) tot aan de aansluiting op het riool moet voldoen om te kunnen spreken van een deugdelijke boordvoorziening. Het projectbureau benadrukt dat de installaties die in de presentatie getoond worden onder ideale omstandigheden zijn geplaatst en erkent dat de werkelijkheid vaak gecompliceerder is en voor iedere woonboot afzonderlijk bekeken moet worden wat de mogelijkheden zijn. Bewoners die veel water gebruiken hebben mogelijk een groter reservoir nodig dan in het PvE beschreven staat.

Wat voor pomp moet ik (laten) installeren?

In het Programma van Eisen worden de eisen beschreven waar een deugdelijke pompinstallatie aan moet voldoen. Deze voorwaarden zijn van belang bij de subsidieaanvraag. Op de website van Projectbureau Schoonschip staat een lijst met installateurs en leveranciers die een deugdelijke pomp kunnen leveren en/of installeren.

Voldoet een kleine (versnijdende) Saniboyeur aan het PVE?

Nee, deze voldoet niet aan het PVE omdat het reservoir en het vermogen van de pomp lager zijn dan wat in het PVE gesteld wordt. Als er in een woonboot veel lozingspunten zijn (douche, wasmachine) is het niet altijd haalbaar om al het afvalwater weg te pompen met een kleine pomp met een reservoir van slechts 10 liter. Dergelijke pompen worden soms wel als hulppomp gebruikt wanneer lozingspunten aan boord verder van elkaar verwijderd zijn.

Moeten de binnenleidingen aan boord die naar de pomp lopen onder vrij verval worden aangelegd?

Ja, gebruikelijk in woonboten is een vrij verval van 1 centimeter per meter. Wanneer dit niet mogelijk is kan het gebruik van een hulppomp nodig zijn.

Wat kost een pomp?

Voor zover bekend bij het projectbureau is het op dit moment mogelijk een volledige boordvoorziening inclusief installatie vanaf €2600,- excl. BTW (€3.100,- incl BTW) aan te schaffen, afhankelijk van het type woonboot en de door de installateur uit te voeren werkzaamheden. Sommige installateurs hanteren een vast tarief voor installatie ongeacht het type woonboot. Een losse pomp (met vrije doorlaat) kan vanaf €1500,- excl. BTW (€ 1.785,- incl BTW) aangeschaft worden. Door samenwerking van woonbootbewoners of zelf een deel te installeren kunnen de kosten voor installatie eventueel omlaag gebracht worden.

Is er nog een mogelijkheid door collectief in te kopen te besparen op de kosten?

Er zijn installateurs die korting geven op het arbeidsloon wanneer meerdere bewoners gezamenlijk laten installeren. Informeer hierover bij de verschillende installateurs.

Geldt de 6% BTW regel over arbeidsloon ook bij de installatie van een pomp op een woonboot?

Nee, navraag bij de Belastingdienst wijst uit dat dit niet kan omdat in deze regeling woonboten niet als woonhuis zijn opgenomen. Bij twijfel kunt u als bewoner hier ook zelf bij uw belastingdienst of leverancier navraag over te doen.

6. Schouw

Om meer inzicht te krijgen in de individuele situatie van uw woonboot kunt u de woonboot vooraf laten schouwen door een installateur. U hebt dan een beter idee over hoe de vuilwaterpunten gecentraliseerd kunnen worden en wat een goede locatie voor de pomp kan zijn.

Na de installatie van de pomp in de woonboot dient u een controle rapport/ verklaring van een installateur te laten opstellen, de zogeheten achteraf schouw. De kosten voor beide schouwen worden in de subsidieregeling riolering woonboten van het Rijk vergoed tot een gezamenlijk maximumbedrag € 450,-.

Moet ik de kosten voor een voor- of naschouw zelf betalen?

Nee, het totale maximumbedrag van €2000,- subsidie is inclusief een post voor het schouwen met een maximum van €450,-. U dient de rekening wel zelf voor te financieren.

Moet ik mijn woonboot dus twee keer laten schouwen t.b.v. de aanvraag voor subsidie?

Neen, als u vooraf een schouw laat uitvoeren, volstaat een verklaring van een installateur dat de installatie is aangelegd conform het schouwrapport.

Als u vooraf geen schouw hebt laten uitvoeren, dient achteraf een (verkorte) schouw uitgevoerd te worden. Een voorbeeld rapport hiervoor kunt u terugvinden op de website van AgentschapNL.

7. Subsidie

Zowel RWS als AGV hebben besloten subsidie te verstrekken voor een deel van de kosten. Dit besluit houdt verband met het feit dat de kosten voor de aansluiting bij een woonboot door de specifieke situatie in het algemeen hoger zijn dan de kosten voor een gemiddelde huisaansluiting op de vaste wal. Door de subsidieregeling worden woonbootbewoners tegemoet gekomen in deze hogere kosten. De subsidieregeling van RWS kent een maximum subsidiebedrag van €2.000,- per woonboot. RWS stelt wel eisen aan de pompinstallatie om in aanmerking te komen voor de subsidie. Deze worden beschreven in het PvE. Kijk voor overige voorwaarden voor subsidie op www.projectbureauschoonschip.nl/ subsidie.

Krijg ik altijd €2000,- subsidie?

Nee, de subsidieregeling van RWS is opgedeeld in verschillende posten waarvoor een bedrag gereserveerd is. Al deze posten samen kunnen nooit hoger uitvallen dan het maximumbedrag van €2000,-. De subsidieregeling van het rijk is na te lezen op: www.agentschapnl.nl. Het gemiddelde subsidiebedrag dat wordt uitgekeerd door Agentschap NL ligt op het moment rond €1.650,-.

8. Planning en Handhaving (Fase 2 en 3)

De oppervlaktewaterbeheerders RWS en AGV zijn gehouden tot bestuursrechtelijke handhaving van de bepalingen uit het Besluit lozing afvalwater huishoudens.

Voor het projectgebied Zijkanaal D betekent dit dat na het verlopen van een termijn van 12 maanden, Rijkswaterstaat als bevoegd gezag zal handhaven. In de praktijk betekent dit dat er eerst een dwangsom wordt opgelegd van € 15.000,- verdeeld over 5 termijnen van € 3.000,-, die eventueel gevolgd wordt door een gerechtelijke procedure. Meer informatie hierover vindt u in de papieren nieuwsbrief van Projectbureau Schoonschip van januari 2010, die u kunt raadplegen via de site van het projectbureau.

Tijdens de voorlichting is aangegeven dat de projecttermijn van twaalf maanden die voor realisatie van een aansluiting op de riolering wordt vastgesteld, voor de bewoners van Zijkanaal D start op 1 juli 2011 en zou lopen tot en met 30 juni 2012. Dit is fase 2 van het project.

Mede gelet op de wens van de bewoners om nader geïnformeerd te worden over de mogelijkheid om gezamenlijk met de aanleg van de riolering een aardgasleiding aan te leggen, heeft de gemeente RWS verzocht de startdatum te verschuiven naar 1 oktober 2011.

RWS heeft inmiddels de gemeente laten weten mee te willen werken aan dit verzoek.

Voor u geldt dus nu een uitvoeringstermijn van 1 oktober 2011 tot en met 30 september 2012.

Na 30 september 2012 zal RWS als handhaver van het *Besluit lozing afvalwater huishoudens* optreden.

De datum waarop er in het voorgelichte projectgebied Zijkanaal D niet meer geloosd mag worden in oppervlaktewaterlichamen is daarmee door het projectbureau vastgesteld op **1 oktober 2012**. Op deze datum gaat het handhavingstraject in. U ontvangt hierover ook een officiële brief van de afdeling Handhaving van de oppervlaktewaterbeheerder RWS.

Hoe kan ik gebruik maken van een twaalf-maanden termijn terwijl er nog geen riool ligt?

De twaalf maanden termijn is bedoeld om bewoners de tijd te geven uit te zoeken wat er aan boord allemaal moet gebeuren en om bij de verschillende installateurs te informeren naar mogelijkheden en kosten. Deze werkzaamheden zijn niet afhankelijk van de aanleg van het riool op de wal, die nog in 2011 zal worden gerealiseerd.

Geldt de datum van aansluiten voor 1 juli landelijk?

Nee, per projectgebied dat wordt voorgelicht wordt een uitvoeringstermijn van 12 maanden vastgesteld. Voor Zijkanaal D loopt deze termijn af op 1 oktober 2012.

9. Communicatie

Via nieuwsbrieven probeert het projectbureau u op de hoogte te houden van vorderingen in het project en uiteenlopende onderwerpen waar het projectbureau en de bewoners mee te maken hebben. De meest recente digitale nieuwsbrief (nr. 9) kunt u via de website: www.projectbureauschoonschip.nl raadplegen. In deze nieuwsbrief staat onder andere een artikel over problemen bij strenge vorst. Het projectbureau staat open voor suggesties van bewoners met betrekking tot onderwerpen voor een artikel of aanvullende informatie over installateurs of leveranciers van pompen. Als u twijfelt of het projectbureau over uw correcte adresgegevens beschikt kunt u deze per telefoon, post of email doorgeven.

10. Overige vragen

Welke andere kosten komen er nog bij na de aanschaf van de pomp(installatie)?

De pomp en het verwarmingslint verbruiken stroom. Omdat de pomp niet de hele dag aanstaat valt het stroomverbruik mee.

In een gezin van vier personen wordt gemiddeld 600 liter per dag verbruikt (150 liter per persoon) en zal een pomp die aanslaat wanneer het reservoir voor 40 liter gevuld is 15 keer aanslaan gedurende ± 10 seconden; totaal ongeveer 3 minuten per dag. Een pomp die 1.5 KW per uur verbruikt, zal dus per dag ongeveer 75 Watt (0.075 KW) verbruiken bij een gemiddeld waterverbruik van een gezin met vier personen.

Het thermolint verbruikt tussen 12 en 25 Watt per meter per uur, (0.012/ 0.025 KW). Deze kosten worden alleen gemaakt wanneer het vriest. Een kilowattuur kost op dit moment ongeveer 25 eurocent.

Daarnaast gaan woonbootbewoners in Zijkanaal D meer betalen aan heffingen en belastingen. De gemeente zal rioolbelasting heffen van €236,75 (tarief 2011). De verontreinigingsheffing die nu aan RWS wordt betaald (ca. € 100,--) komt te vervallen wanneer u aansluit op de riolering. In plaats hiervan zal zuiveringsheffing aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier betaald moeten worden voor het transport en de zuivering van het verontreinigde water. Deze bedraagt in 2011 €54,54 per vervuilingseenheid (v.e.) dat betekent voor een meerpersoonshuishouden een bedrag van €163,62 per jaar.

Moeten wij ook precario betalen aan de gemeente?

Nee, omdat u al huur betaalt aan het Rijk kan de gemeente geen precario heffen.

Is er een officiële definitie van afvalwater?

De Wet milieubeheer beschouwt afvalwater als een afvalstof. Afvalwater is gedefinieerd als "alle water waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen".²

Op de Braakdijk is ook een persleiding aangelegd, maar daar worden bewoner gecompenseerd voor de kosten van de elektriciteit.

Deze compensatie geldt alleen als de gemeente op het perceel van een bewoner een pompput heeft geplaatst die in eigendom en beheer is bij de gemeente. Deze pompen zijn bedoeld voor de verdere afvoer van het afvalwater. De gemeente maakt voor deze pompen gebruik van de aansluiting van de bewoner van dat perceel. Er is dus geen sprake van een tegemoetkoming van de electriciteitskosten voor het particuliere stroomverbruik.

Kan er niet meteen een gasleiding worden aangelegd als de grond toch opengaat?

De gemeente Zaanstad heeft de mogelijkheid voor het aanleggen van een gasleiding bekeken maar de kosten voor deze aanleg die door Liander worden berekend zijn dusdanig hoog dat dit geen optie is, bovendien is de gemeente niet verplicht om een gasleiding aan te (laten) leggen. Bewoners kunnen zelf (collectief) contact opnemen met Liander om een berekening te laten maken van de kosten voor aanleg van een gasleiding. Wanneer dit wenselijk is, kan het werk mogelijk tegelijkertijd uitgevoerd worden met de rioleringswerkzaamheden om kosten te besparen. De dijkbeheerders, RWS en Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zullen bij dit overleg ook betrokken dienen te worden. Het Hoogheemraadschap heeft bezwaren tegen de aanwezigheid van de huidige gastanks. Wellicht kan er aan het waterschap een bijdrage gevraagd worden voor de aanleg van een dergelijke leiding hoewel eerdere pogingen van de gemeente Zaanstad hiervoor geen resultaat hebben opgeleverd.

Met dank aan alle aanwezigen en de afspraak dat de bewoners een verslag van de bijeenkomst toegestuurd krijgen, sluit Henny van Gellekom de bijeenkomst af. oir nodig dan in het PvE beschreven staat.

² link: <http://www.infomil.nl/onderwerpen/water-bodem/handboek-water/wetgeving/wet-milieubeheer/begrippen#Hetbegripafvalwater>